

Helēna Demakova

On MA1Z3

In the evenings they sometimes have unlicensed (?) film shows, they may lounge about on large, soft cushion and chat about something irrelevant to the practical world in Marta street basement right in the centre of Riga. During the day they are to be seen scurrying around Riga, learning software, filming in the city or in the Latvian countryside, looking after their fashion and accessories shop; they may invent some design novelty, write e-mails and project applications and get ready to go out in the evening to one of the few reasonably "normal" Riga clubs. They have recently completed their higher education. Some in law others in economics, both "in" subjects in Latvia. Linards is the only one to have attended the Latvian Academy of Art studying in the Visual Communication Department. The group has a nucleus of four – Linards, Una, Simona and Voldemārs. And some of them are also active in another creative association *Rigasound* and some projects they work together with other groups including the audio designer group *Kolka*.

Among today's active and creative youth in Latvia they are nothing special in either ideas or appearance. The centre of Riga is full of these young people with their own bands, home pages; their own dress style and a sensible head on their shoulders under a mop of dyed hair. I remember the 70s, when we would hang out in certain places with the "Yellow Postmen" (who weren't even called that then), the fluttering of Baušķenieks' long hair and Lediņš' flaunting his "alternative" album covers. Poetry and music was written and I doubt if today's opuses are more outstanding than Boiko's and Lediņš' novel in verse *Zun*. The system, be it Soviet then or capitalist now, does not have any particular significance here. To be young means to be against if you want to be really "in". Mass culture and their own creative expressions that are at best fed with "thinking" that has crystallised through conversation, produce a strange hybrid of content in this youth "in" culture. The mainstream mother can be easily read here, but irony and humour helps to overcome the stamp of cliché like a healthy distance. (At times in this environment, they forget that "against" can take various forms. Forms such as listening only to classical music, learning Ancient Greek or sitting on the internet from morning to night and ruining one's eyes with "alternative" programming. In general this all happens until they have their own children. Of course "coming down" to the sinful earth, besmirched with the relationships between money and goods, never happens if you are a fanatical mathematician or violinist, or heaven knows what else demands a full sacrifice to your profession.)

For now, MA1Z3, just like their peers between 16 and 26, cultivate what they call an alternative

Helēna Demakova

Par MA1Z3

Vakaros viņi reizēm mēdz rādīt nelicencētu (?) labu kino, zvilnēt uz mīkstiem, lieliem spilveniem un tēzēt par kaut ko praktiskajai pasaulei nebūtisku Martas ielas – tātad pašā Rīgas centrā pagrabiņā. Dienas laikā viņi traucas pa Rīgu, apgūst datorprogrammas, filmē pilsētā vai Latvijas dabā, aprūpē modes apģērbu un aksesuāru veikaliņu, paši izdomā kādu dizainisku nieku, raksta e-pastus un projektu pieteikumus, gatavojas vakaram kādā no nedaudziem puslīdz "normālajiem" Rīgas klubiem. Augstskolas viņi beiguši nesen. Kuru nu kurais – arī juristus un ekonomistus, kas tagad Latvijā ir "in". Linards vienīgais ir mācījies Mākslas akadēmijā, Vizuālās komunikācijas nodaļā. Grupas kodols ir četri – Linards, Una, Simona un Voldemārs. Taču daži no viņiem darbojas citā radošā apvienībā *Rigasound*, bet projektos sadarbība cita starpā notiek arī ar audio dizaineru grupu "Kolka". Viņi šodienas aktīvo un kreatīvo Latvijas jauniešu vidū nav nekas īpašs nedz ideju, nedz izskata ziņā. Rīgas centrs ir pilns ar šādiem jauniešiem, kuriem pašiem ir savi "bendi", savas mājas lapas, savs īpatnējs ģērbšanās stils un prātīga galva uz pleciem zem krāsota matu ērkuļa. Es atminos 70. gadu vidu, kad kopā ar "Dzeltenajiem pastniekiem", kuri toreiz vēl tā nemaz nesaucās, "tusējām" noteiktās vietās, plīvojot Baušķenieka garajiem matiem un Lediņa "alternatīvajiem" plašu vākiem. Tika sacerēta dzeja un mūzika, un nez vai tagadējie opusi ir spilgtāki par Boiko un Lediņa 80. gadu sākuma romānu dzejā *Zun*. Sistēmai – padomju vai tagad kapitālistiskajai – te īpaši lielas nozīme nav. Būt jaunam nozīmē būt pret, ja tu gribi būt "īsts popsotājs". Masu kultūra un pašu radošās izpausmes, kas labākajā gadījumā ir piebarotas ar sarunās izkristalizējušos "domāšanu", šādā jaunības popsošanā rada īpatnēju saturisku hibrīdu. "Meinstrīma" māte te nolasāma itin labi, taču ironija un humors kā veselīga distance palīdz pārvarēt klišeju spiedogu. (Reizēm tai vidē aizmirstas, ka "pret" formas ir dažādas. Tādas, piemēram, kurās klausās tikai klasisko mūziku vai tikai apgūst sengrieķu valodu, vai tup pasaules tīmeklī no rīta līdz vakaram un sabeidz acis ar "alternatīvu" programmēšanu. Pārsvarā tas viss notiek līdz brīdim, kamēr parādās savi bērni... Taču "nolaišanās" uz grēcīgās, preču un naudas attiecību sacūkotās zemes nenotiek nekad, ja tu esi fanātisks matemātiķis vai vijolnieks, vai vēl nez kas, kas paģēr pilnīgu ziedošanos savai profesijai.)

MA1Z3, gluži tāpat kā viņiem līdzīgie vienaudži vecumā no 16 līdz 26 gadiem, pagaidām piekopj, viņuprāt, alternatīvu dzīvesveidu, kura galvenā pazīme ir komunikācija ar līdzīgi domājošiem jauno tehnoloģiju un noteiktas ikdienas estetizācijas ielokā. Tā teikt – mežģīnīte uz džinsota pleca plus elektroniskās mūzikas straume, plus tusiņš ar kādu plūstošu subkultūru.

lifestyle, whose main characteristic is communication with other like-minded people in the circle of new technologies and a specific aestheticisation of the everyday. To put it another way – a piece of lace on a denim shoulder plus a stream of electronic music plus hanging out with some flowing sub-culture.

It's simply that MA1Z3 has become more noticeable thanks to their relatively good marketing strategies, their energy, the shop and the Marta street basement.

MA1Z3 girls get things done. It is a rare thing that every now and then, a finished designer product really does appear and, depending on the occasion, is put into commercial or fashion project circulation. The MA1Z3 boys also do what has to be done in connection with small electronic projects that are appropriate to the mood of the clubs, the MA1Z3 basement or relevant internet user. VJ practice is always a local thing and to go into a wider international context with its professional challenges is, therefore, an over ambitious experiment.

They say that MA1Z3 thinks that to be a Latvian today is cool. I know a prominent Latvian politician who considers Latvian citizenship to be just as valuable as a Rolls Royce and that it shouldn't be granted just willy-nilly. For MA1Z3 being Latvian cannot be measured in citizenship terms. It is self-awareness and an interest in the past, not the historical past, but the mythological past of stories, legends, folklore, artefacts, landscapes and images. They themselves call it national romanticism. To research this nationhood they came up with the Castle of Light project that has already been seen in Hamburg in 2002 at ArtGenda.

MA1Z3 has been invited to the Venice Architecture Biennale alongside Gunnar Birkerts' outstanding architectural achievement precisely because of this, their Castle of Light project. The prominent Latvian-American architect's vision of the budding National Library of Latvia is also tied to Latvian mythology and literature. Here in Latvia, his expressive building has already entered the collective awareness as the Castle of Light. Once the castle has been built by 2008, the architect's work will be done. Then the castle may be entered by all those who will provide the content. This will be information and they will be the staff and the users; including MA1Z3 who want to thematise the Castle of Light idea in this language of contemporary electronic flow. The essence of the MA1Z3 project is the guessing of the word that would unlock the secret of the castle's resurrection. This is naïv and beautiful, because in reality and the state of our current attitudes, the castle will rise with the pressing of a button in a parliamentary vote.

The spiritual Castle of Light, whose outline no architect can ever define, will never rise. People are too different for them all to be united with the single word that was in the beginning. People have gone with fire and sword or cast spells in the dead of night for the sake of this word. It is better that the youth doesn't know this. Every generation should go the path of sunny utopia that

MA1Z3 vienkārši ir kļuvusi pamanāmāka, pateicoties viņu samērā labajām mārketinga stratēģijām, enerģijai, veikaliņam un Martas ielas pagrabiņam.

MA1Z3 meitenes izdara. Tas ir retums, ka tiešām ik pa brīdim rodas pabeigts dizainisks produkts, kurš kā nu kuro reizi tiek laists vai nu komerciālā, vai modes projektu aprītē. Arī MA1Z3 zēni izdara to, kas attiecas uz nelieliem elektroniskiem projektiem, kuri atbilst klubu, MA1Z3 pagrabiņa vai attiecīgo interneta lietotāju noskaņai. Vīdžejisms ikreiz ir lokāla parādība, tādēļ iziešana plašākā starptautiskā kontekstā ar nopietniem profesionāliem izaicinājumiem ir pārdrošs eksperiments.

Par MA1Z3 mēļo, ka viņi domā un spriedelē, ka būt par latvieti šodien ir *cool*. Es pazīstu kādu redzamu latviešu politiķi, kurš uzskata, ka Latvijas pilsonība ir ne mazāk vērtīga kā *Rolls Royce* un to nevajadzētu dāvināt pa labi un pa kreisi. MA1Z3 latvietība nav pilsonības rādītājos mērāma. Tā ir pašapziņa un interese par pagātņi, kura gan nav vēsturiskā, bet mitoloģiskā pagātne stāstos, teikās, folklorā,

MA1Z3. From the left: Linards Kulless, Una Meiberga, Voldemārs Johansons, Simona Veilande. Riga, May 2002.

MA1Z3. No kreisās: Linards Kulless, Una Meiberga, Voldemārs Johansons, Simona Veilande. Rīga, 2002. gada maijā.

in many places and systems has turned into the horrors of the torture chamber and Golgotha. Our MA1Z3 is lucky. Of course they don't really appreciate this. They dream and they clean the space with their thoughts and, speaking together with Laurie Anderson, their language viruses. The castle is within you, but does it have to become visible to the eyes and ears of others? Yes it does. Because that's why we love and work in art.

The work group of the Latvian exposition at the Architecture Biennale in Venice, April 2002.

Arhitektūras biennāles Latvijas ekspozīcijas darba grupa, Venēcijā 2002. gada aprīlī.

priekšmetos, ainavās un tēlos. Viņi paši to dēvē par tautisko romantismu, un šī tautiskuma izpētei ir tapis projekts "Gaismas pils", kas tika jau parādīts *ArtGenda* ietvaros Hamburgā 2002. gadā. Venēcijas arhitektūras biennālē līdzās Gunara Birkerta izcilajam arhitektūras sniegunam MA1Z3 ir aicināta tieši šī sava Gaismas pils projekta dēļ. Latviešu izcelsmes ievērojamais amerikāņu arhitekts savu redzējumu par topošo Latvijas Nacionālo bibliotēku arī ir saistījis ar latviešu mitoloģiju un literatūru. Viņa izteiksmīgā ēka šepat Latvijā kolektīvajā apziņā iegājusi ar Gaismas pils apzīmējumu. Kad pils 2008. gadā būs uzcelta, arhitekts savu darbu būs pabeidzis. Tad pilī ieies visi tie, kas to piepildīs ar saturu. Tā būs informācija, un tie būs darbinieki un lietotāji. Arī MA1Z3, kura vēlas tematizēt Gaismas pils ideju šādā laikmetīgas elektroniskas plūsmas valodā. MA1Z3 projekta būtība ir īstā vārda uzminēšana, kas mudinās celties pili. Tas ir naivi un skaisti, jo realitātē un pašreizējā mūsu attīstības stāvoklī pils ceļas līdz ar parlamenta balsošanas pogas nospiešanu. Garīgā Gaismas pils, kurai veidolu nekad nespēs piešķirt neviens arhitekts, necelsies nekad. Cilvēki ir pārāk dažādi, lai visus spētu vienot viens vienīgs vārds, kurš bijis sākumā. Šī vārda dēļ ir iets ar uguni un zobenu vai pestelots nakts melnumā. Jauniešiem to labāk nezināt. Ik paaudzi viņiem jāiet saulainais utopijas ceļš, kurš daudzās vietās un iekārtās izvērties par moku kambaru un Golgātas šausmām. Mūsu MA1Z3 ir laimīga. Protams, viņi to īsti neapzinās. Viņi sapņo, un viņi attīra telpu ar savām domām un – runājot kopā ar Loriju Andersoni – valodas vīrusiem. Tā pils ir tevī iekšā, bet vai tai ir jātop redzamai citu acīm un ausīm? Ir gan. Jo tādēļ mēs mīlam un nodarbojamies ar mākslu.

MAIZE

MA1Z3.
Informative postcard.
March 2001.
Design: Valters Verners.

MA1Z3.
Informatīvā atklātne.
2001. gada marts.
Dizains: Valters Verners.

MAIZE MARTAS TELA 9 • WWW.MA1Z3.COM